

A Könyvtári Figyelő különszáma külföldön élő magyar származású könyvtárosok és hazai könyvtárosok találkozájáról

Hasznos kezdeményezés volt a címben is jelzett találkozó megrendezése 1980-ban, de még hasznosabb a találkozón elhangzott előadások megjelentetése a *Könyvtári Figyelő* 1981. évi különszámában még akkor is, ha egy kicsit későn – 1982 derekán – vehettük csak kézbe. A szerkesztők ezáltal lehetővé tették, hogy a könyvtárosok széles rétege szerezzon tudomást a külföldi magyar könyvtári gyűjtemények helyzetéről, szerepéről, illetve arról, hogy a magyar származású könyvtárosok milyen korszerű szakmai akciókban és továbbképzésben vesznek részt.

A 37 külföldi résztvevő előadásai, referátumai sokszínűek voltak. A *Könyvtári Figyelő* szerkesztői – igen szerencsésen – nem a fellépések sorrendjében, hanem 4 témakörbe csoportosítva foglalták össze az elhangzottakat, úm.

- a magyar könyvtárügyről;
- a külföldön élő magyarság anyanyelvi olvasásának és könyvellátásának kérdései;
- a külföldi könyvtárakban található magyar könyvgyűjtemények, fejlesztésük, feldolgozásuk problémái,
- hungarika-gyűjtés és -regisztrálás;
- számítógépesítés, együttműködés.

Említsünk meg néhányat a TMT profiljába vágó előadások, referátumok közül.

Horchler Gábor a washingtoni Kongresszusi Könyvtár 21 főosztályból álló osztályozási rendszerét és tárgyszó-katalógusának jelentőségét ismertette.

Basa Péter referátuma az amerikai hungarológiai adatbázist mutatta be, amely minden, Magyarországgal és magyarsággal kapcsolatos anyagra kiterjed. Ehhez kapcsolódva a konferencia ajánlotta, hogy a magyarországi nemzeti bibliográfiai adatok és a hungarológiai adatbank adatainak mágnesszalagos információcseréjére 1982-től kerüljön sor.

Az Amerikában már elterjedt számítógépes rendszerek együttműködésen alapuló alkalmazását ismertette *Kovács Gábor*, az Észak-Kolorádói Egyetem Könyvtárának helyettes igazgatója.

Krivátsy Péter az Amerikai Országos Orvostudományi Könyvtár számítógépes információkereső szolgáltatásait (MEDLARS, MEDLINE) tárgyalja, amelyek nem ismeretlenek a magyarországi könyvtárosok előtt sem.

Végül megemlíteném *Molnár-Basa Enikő* referátumát, amely a Kongresszusi Könyvtár MARC rendszeren alapuló géppel olvasható katalógizálási rendszerét mutatja be.

Amint már szó volt róla, a konferencia közös megállapodásokat és ajánlásokat is elfogadott.

Cziegler Mária

HIVATKOZÁSELEMZÉS

Itt az ideje egy használható hivatkozási elmélet kidolgozásának

Metaforikusan szólva, a hivatkozások lábnyomai belefagynak a tudományos eredmények földjébe. Lábnyomok, amelyek az elméletek fejlődését tanúsítják. Belőlük visszavezethető a fejlődés iránya, lenyomatuk alakjából és mélységéből képet alkothatunk azokról, akik áthaladtak rajta. Előfordulásuk és változatosságuk megmutatja, vajon a fejlődés szabályos és céltudatos volt-e.

Ha – mondjuk a kurrens folyóiratok cikkeiben – megszámloljuk valamely publikáló kutatóra vagy közleményeket megjelentető tudományos intézményre utaló hivatkozások számát, kvantitatív, számítógéppel is jól kezelhető adatokhoz jutunk. Az így nyert adatok analízisét ugyan elsősorban a személyi és testületi teljesítmények megítélésére dolgozták ki, azonban érdekes lehet a tudománytörténet számára is: segítségé-

vel talán megismerjük azt a bonyolult folyamatot, amely során a hipotézisek bizonyított tankönyvi tételekké válnak. A hivatkozáselemzés kétségkívül legismertebb eszköze az Institute of Scientific Information (ISI) hivatkozási indexe, a *Science Citation Index*.

Azt már sikerült igazolni, hogy a magasabb idézettségi mutató pozitív korrelációban áll az általánosan elfogadott tudományos teljesítménymércékkel (pl. a tudományos díjakkal), azonban a vizsgálatok interpretálása számos ismeretelméleti kérdést vet fel. Ezek közül néhány:

„a tudományos dolgozatok közötti hivatkozásláncolatok inkább közelítő, mintsem pontos mércéi az elvárható tudományos értékeknek” [1];

„nem ismerjük ennek a láncnak a precíz működését” [2];